

Překlad k videu, které připravila UEFA. Toto video najdete v sekci vzdělávání- videa

Introduction – úvod

Ahoj,

Jmenuji se Alan Ferguson, jsem hlavním groundsmanem fotbalového klubu Ipswich Town FC a dnes se s vámi velice rád podělím o své zkušenosti.

V posledních letech je trénink mnohem náročnější, dochází totiž ke zdokonalování tréninkových metod a toto však současně znamená i zvýšené pracovní nasazení pro groundsmany a manažery hracích ploch po celém světě. Jak vidíte za mnou, používají se kužely a speciální překážky, což vede k intenzivnímu otáčení a brzdění na povrchu; tento trend si následně žádá i zlepšování stavby hracích ploch, kde se na příklad do kořenového horizontu dodává vlákno, které stabilizuje hrací povrch.

Aeration - provzdušňování

Péče o každé travnaté hřiště je jako „skládačka puzzle“ - skládá se z mnoha částí, avšak základem vždy bude provzdušňování. Ať už je vaše hřiště postaveno na písčitém profilu nebo na hlinitopísčitém, tak budete určitě muset provzdušňovat. Toto bude převážně probíhat po celý rok a lze využívat celé řady strojů. Nástroje jako tyto nám pomohou určit, který provzdušňovací stroj vybereme a jak hluboko jej nastavíme. Vždy provzdušňujeme hřiště, abychom uvolnili zhutnění vznikající od dalších strojů v rámci údržby hřiště a od zatěžování povrchu hrou a tréninkem. Nástroj, který nám vyhodnotí zhutněný profil, se jmenuje penetrometr; zatlačíme jej do povrchu trávníku a v určitém místě nám napoví kde je hřiště tvrdé; v daném případě vidím, že zhutnění je v hloubce asi 250mm, což mi pomůže vybrat vhodný stroj i ten nevhodnější hrot. Další nástroj (podobný rýči) nám ukazuje, v kterém místě dochází k trhání kořenů - zde to je asi 125-150mm hluboko, takže určitě budu potřebovat hroty/nože, které otevřou tuto zónu a umožní kořenům proniknout do větší hloubky. Třetí nástroj (vykrojí zátku z profilu hřiště) nám ukáže stav půdního profilu a vidíme zde i předchozí vpichy, kterými pronikají travní kořeny do větší hloubky.

Nejpoužívanějším strojem v dnešní době je tento typ, kdy hroty pronikají do povrchu pomocí pístů; náš model je Wiedeman, ale podobných strojů je dnes na trhu celá řada. Krása tohoto stroje spočívá v tom, že lze snadno měnit různé typy hrotů, hloubku vpichů i jejich vzájemnou vzdálenost. Hloubka vpichů je od 25-250mm, což nám umožňuje řešit zhutněný půdní profil na každém hřišti. Na konci sezóny určitě budu potřebovat duté hroty nebo silné dlouhé hroty, abych uvolnil zhutněné podloží. V průběhu sezóny budu spíše používat multi- hroty, které jsou drobnější a blíže u sebe a soustředím se na podporu kořenového systému.

Někdy bude problém mnohem hlouběji, takže je třeba se dostat např. až do hloubky 350mm, takže bude třeba využít velice specialisované hroty, jako jsou tyto (Ground breaker BLEC-ploché nože). Stroj se pohybuje velice pomalu a prořízne profil do hloubky 300mm.

Nejdůležitější věc pro groundsmana je vyhodnocení hloubky vpichů přímo na svém trávníku. Použiji-li jednoduché pravítko, tak překontroluji vzdálenost vpichů od sebe (v daném případě mám velice dobrou rozteč – otvory jsou od sebe 55mm a vzdálenost řádků je 60mm) a lehce změřím i jejich hloubku (v daném případě mám více než 100mm, což je vynikající pro dnešní provzdušnění). Bude-li správce hřiště používat stroj na uvolnění hlubokého zhutnění, tak je třeba, aby dokázal vyhodnotit efektivitu tohoto stroje, a jediným spolehlivým přístrojem zůstává penetrometr; vložíte hrot

penetrometru do zářezu a zatlačíte jej do hloubky; toto je výborný výsledek a naznačuje nám, že stroj dosáhl požadovaného záměru.

Rolling - válcování

Pokud budete válcovat povrch hřiště, tak bude naprosto nezbytné připravit i efektivní provzdušňovací program, jinak dojde ke zhutnění celého profilu hřiště. Nejdůležitější věc týkající se válce je jeho celková váha. Tento válec má tři sekce a každá z nich má maximálně 250kg. Já si myslím, že toto je maximální váha, kterou byste měli aplikovat na jakékoliv hřiště. Pokud hřiště mělo velice špatnou zátěž, tak lze použít všechny válce za sebou.

Těžké a velké válce na trávníku nepatří a je třeba se jim vyvarovat; mohou řešit momentální problém, avšak zadělávají na mnohem závažnější problémy do budoucna.

Brushing - kartáčování

Jedná se o další péstební zásah ve „skládačce puzzle“, který bude na hřišti znatelný. Jakýkoliv zásah je třeba provádět v co možná nejvhodnějším čase; určitě před každým kosením budeme trávník kartáčovat. Pravidelné odstraňování ranní rosy vyžaduje zručnost; výběr kartáčů je rovněž důležitý, je třeba vybrat co nejjemnější kartáč, aby nedocházelo k poškozování travních listů. Akce traktoru je také důležitá; protože se jedná o pravidelnou operaci, tak volíme malý a lehký traktor; rovněž rychlost traktoru je důležitá-je třeba jet dostatečně rychle, ale nesmíme poškodit trávník při otáčení. Dalším nástroje pro kartáčování je sběrač jako je tento Litamisa, který udržuje čistý povrch v průběhu sezóny a také v průběhu renovace. Vytváří pěkný čistý povrch trávníku a současně omezuje vytváření stařiny (travní plsti), protože odstraňuje odumřelou/vykopnutou travu. Stejná kritéria pro kartáčování, jež platí pro trávník na stadionu, platí i pro tréninkové centrum.

Mowing - kosení

Nejvíce času groundsman tráví kosením hracích ploch; bude-li toto prováděno dobře, tak nejen vytvoříme kvalitní fotbalový trávník, ale i esteticky pěkný povrch pro diváky i TV prezentaci. Pokud však kosíme špatně, tak hrací plocha může vypadat strašně. Výšku kosení měříme přípravkem. Střih musí být ostrý, což omezuje jeho napadání chorobami a barvené nepravidelnosti trávníku. V průběhu vegetační sezóny kosíme denně, neboť našim cílem je odstraňování co nejmenší části travního listu; zatímco v zimním období je frekvence kosení mnohem menší, např. 1-2 týdně. Při práci s vřetenem je důležité, abyste používali ochrany proti možnému úrazu prstů- jako např. tento dřevěný přípravek. Mazání je velice důležité protože vřetena mají velké otáčky. Když je sekačka je připravena ke kosení tak je vhodné provést zběžnou prohlídku plochy, aby zde nebyly předměty, které mohou poškodit sekací systém (např. kameny) a zhoršit kvalitu střihu. Při kosení je rovněž velice důležité, abychom pravidelně měnili směr kosení, protože tímto podporujeme odnožování travních rostlin; trávník pak vytváří pravidelný koberec po celém hřišti a kromě toho má tento postup vliv i na lepší kvalitu hry, neboť pohyb míče na takovémto trávníku je předvídatelný.

V průběhu zimních měsíců využíváme ručně vedených sekaček. Váha sekaček je důležitá, čím je menší, tím méně dochází ke zhutňování profilu hřiště. Dalším faktorem je počet nožů ve vřetenu, zde jich máme 9; cílem je asi 110 střihů na metr pojezdu. Na této sekačce máme vroubkovaný přední válec, protože umožňuje lepší polohu travních listů při jejich kosení a tedy i lepší kvalitu střihu. Stejně platí pro všechny sekačky, takže kvalita střihu zůstává stále stejná. Každé z těchto vřeten nabízí 110 střihů /m. Váha sekačky je vždy důležitá - tato váží více než 250kg, menší sekačka je 150kg těžká a tří-vřetenový Jacobsen je více než 350kg těžký. Takže máme na výběr, volíme podle potřeby pro každý jednotlivý zápas a střih je vždy co nejlepší.

Prezentace hřiště je vždy důležitá, a z toho důvodu, když se otáčíme na konci hřiště s ručně vedenou sekačkou, tak na okraji hřiště používáme lepenkové desky. Stejně platí i pro velkou sekačku. Máte-li na stadionu umělý trávník okolo přírodního povrchu, tak se vždy otáčejte právě na této syntetické ploše.

Povrch na tréninkovém trávníku musí být vždy stejný jako na hlavním hřišti, takže samozřejmě, že totéž platí i o výšce kosení. Nikdy bych nekosil níže než 22mm nebo výše než 25mm. Mohu nechat trávník do 30mm v letním období, když je mimo hru, takže tráva lépe zesílí do nové sezóny.

Renovation - renovace

Na konce každé hrací sezóny je nezbytné obnovit hrací plochu hřiště. Nejprve odstraníme veškerou odumřelou a poškozenou travu, a v přípravě na dodání nového materiálu a osiva, vytvoříme rovný povrch.

V průběhu let se vyvíjela i technika k renovaci. Tento stroj-Fieldtopmaker- jenž se používá na vyčištění hracího povrchu, je vybaven noži, které umožňují dva zásahy: buď odstraní veškerou travní hmotu a vytvoří novou rovinu (pokud hřiště prošlo skutečně obtížnou sezónou a potřebuje celkové obnovení) nebo slouží jako vertikutátor jako tento-jde do hloubky 50mm, přičemž šířka mezi noži je 30mm. Na obvykle velkém hřišti se odstraní až 50 tun materiálu a současně se vytváří se rovina. Práci je nejlépe provádět za sucha. Při každé podobné práci je třeba vyhodnotit, co vlastně stroj dělá. Použitím jednoduchého pravítka zjistím, do jaké hloubky pronikají nože stroje, a vidím, že zde jdou do hloubky 15mm a podle výpočtů vím, že bude odstraněno asi 50tun stařiny (travní plsti). Číchem mohu určit i jak dobrá je povrchová drenáž, zdali tam nedochází k vytváření tzv. „černé vrstvy“, v daném případě tomu tak není (jedná se velice jednoduchou operaci a nemusíte být odborníkem, abyste tento test mohli provést). Po vertikutaci celého povrchu provedeme kartáčování a sběr vypadané travní hmoty. Celý povrch musí být perfektně čistý pro další úkon. Každý úspěch regenerace trávníku bude záviset na renovaci 150mm kořenového horizontu a následný výběr materiálu pro dressing ovlivní úspěch celého renovačního procesu. Jeden ze strojů, které má dnešní groundsman k dispozici je Recycling Dresser, jenž proniká do hloubky až 150-250mm a dokáže vracet materiál z kořenového horizontu zpátky na povrch, kde je možné jej obohatit dodaným pískem nebo kompostem. Výhodou je, že důkladné promíchání obou materiálů zabraňuje vytváření sendvičové vrstvy, tolik nepřijatelné pro kořeny travních rostlin. Stroje, jako je tento, umí přinést na povrch hřiště až 25 tun materiálu, jenž je pravidelně rozptýlen po celé ploše trávníku; opět si můžete změřit pravítkem hloubku řezu-zde vidím, že jsem v hloubce 13-17cm a vím, že na povrch dostanu asi 25 tun materiálu; vytváříme ideální prostředí pro zpracování a tedy vhodnou integraci nového materiálu do hřiště, aniž bychom vytvářeli nové vrstvy, což je důležité, protože rozdílné vrstvy („sendviče“) mohou vést k problémům se zakořeněním a tedy k nedostatečné stabilizaci travního povrchu v pozdější době.

Moderní stadiony prezentují značné problémy pro groundsmany - nedostatečný pohyb vzduchu a omezení přístup denního světla. Fotbal se hraje i v zimním období, což znamená, že hrajeme za tmavých dnů, takže je nezbytné, abychom na nejvíce zatěžovaná místa – brankoviště - dodali umělé osvětlení. Tento prototyp jsme si vytvořili sami, protože jsme neměli na původní koncepty holandské / norské; v obdobné situaci se jistě nachází hodně klubů, takže to může být i rada pro ně. Před tím než jsme si vyrobili tuto vlastní jednotku, tak jsme vždy museli brankoviště koncem ledna drnovat, což nás stálo tisíce liber. Poslední dva roky jsme drnovat nemuseli a přesto byla brankoviště stále rovná a pěkná. Tato světla se používají v běžném zahradnictví pro pěstování ve sklenících a každý klub v Evropě si je může snadno zakoupit. Jednotka je lehká a snadno posuvná po celém hřišti.

Seeding - výsev/dosev

V určitých fázích, a především při renovaci hřiště, bude třeba dosévat. Lze dosévat dvěma způsoby- můžete použít stroje, u kterého osivo zapadá do vyříznutého žlábků – drill – nebo použít stroj, který vytváří tisíce vpichů – válec s hroty. Není pochyb o tom, že nejsilnější rostlina vzniká poté, co travní semínka padají do vyříznutého žlábků (drill), ve hloubce 4-5mm, spíše než jsou li ponechána na povrchu, umožňuje to lepší klíčení. Se všemi vysévacími stroji je vhodné provádět více než jeden přejezd po hřišti.

Stejně jako je výběr u secích strojů, tak je i důležitý výběr travního osiva. Výběr je velice specifický a většina manažerů / trávnickářů bude úzce spolupracovat s dodavatelem osiva. V Evropě je celá řada spolehlivých dodavatelů, kteří ochotně pomohou s výběrem travního osiva. Nikdy byste neměli volit pouze jednu odrůdu, ale vždy několik doplňujících se odrůd. V Severní Evropě se obvykle pracuje s jíllem vytrvalým, z něhož volíme směs 4-5 odrůd. Na etiketě jsou odrůdy vyznačeny a jejich % ve směsi, je zde vyznačen původ osiva a stáří. Je důležité, aby osivo bylo čerstvé. Já si etiketu ukládám až jeden rok, abych viděl, jak osivo klíčí a jak se trávniku daří.

Oba secí stroje, které jste zde viděli, vytváří čistý povrch a já očekávám, že zde budu hrát za 2-3 týdny. Po kompletní renovaci hrací plochy očekávám, že budu hrát za 4-6 týdnů.

Top Dressing - zapískování

Jedná se o další operaci, kterou je třeba provádět, pokud má být hrací plocha ve špičkovém stavu. Tento zásah totiž udržuje rovnou plochu, a tedy i správný pohyb míče. Rovněž umožňuje průnik písku do kořenového horizontu, a tedy i pohyb vzduchu v tomto pro trávu důležitém prostředí. Umožňuje i snadný průnik vody do spodních horizontů. Nabízí se celá řada písků, avšak nejvhodnější písek pro zapískování sportovního trávniku je dle specifikace amerického golfového průmyslu (tzv. USGA specifikace) – tato specifikace byla všeobecně akceptována trávnickářským průmyslem po celém světě. Písek bude v rozmezí jemné/středně velké zrnitosti 0.125-0.500mm; doporučuji laboratorní test před zakoupením písku, takto totiž znáte pH, % požadované zrnitosti písčitých zrn a jílovitých částic. Množství písku pro renovaci může být od 40-100 tun na hřiště. 100 tun je už velmi silný dressing a může snadno zasypat mladou travu. Já raději aplikuji maximálně 45-50 tun a toto množství dobře zapracuji do povrchu. Vždy můžete provést další dressing. Rovněž je dobrá praxe provádět pískování průběžně po celou sezónu, tzn., málo a často. Např. v rozmezí 5-6 týdnů aplikuji 5-10 tun. Toto množství rychle zmizí v hustém porostu. Na závěr písek zapracuji/zakartáčuji do povrchu hřiště, takže jej hráči ani nevidí. Kdykoliv budete aplikovat na hřiště písek, tak je důležité, abyste jej řádně zapracovali do povrchu. Jeho rozhození je pouze polovina úkolu. Rovinu plochy vám vytváří velice dobře tento smyk. Nelze pískovat a neprovádět toto rovnání smykem / kartáčem. Nejlepší výsledky dosáhneme aplikací suchého písku. Je důležité, abychom travní listy dostali nahoru skrze vrstvu písku. Smykování provádíme v několika směrech. Podle mých zkušeností je nejlepší výsledek poté, co přejezd hřiště ve třech směrech- jednou podélně a dvakrát diagonálně. Tím zajistím, že se písek zapraví do všech nerovností a hrací plocha je tak zpět v normálním stavu.

Goal area - brankoviště

Jedná se o nejdůležitější místo na celém hřišti. Někdy to není možné nebo praktické sem přijet se strojem. Takže je třeba pracovat ručně. Ruční provzdušňování by se mělo vždy vykonávat z dřevěné fošny: používáme rycí vidle, které vpichujeme do maximální hloubky, tzn. 20cm. Postupujeme od brankové čáry dopředu, toto řešení je ideálním provzdušněním po zápase, kdy uvolníme ztuhnutí

nebo i před zápasem když čekáme silnější déšť, čímž vytváříme plochu suchou a bezpečnou pro brankáře. Malé poškození je rovněž důležité opravovat. Oprava poškozeného hřiště po zápase tímto způsobem může trvat 3-4 dny, žádný stroj to ale za nás neudělá. Jedno z největší poškození v této lokalitě vzniká poté, co brankář odkopává míč, což je nevyhnutelné. Poškození jako toto, pokud nebude opraveno, tak může „dopravit“ odskočený míč i do brány. Pokud použijeme jednoduchý nástroj jak je tento, tak snadno vyřízneme poškozený travní drn o velikosti 22cm x 22cm a nahradíme jej nepoškozeným drnem zpoza branky. Je důležité, aby byla zachována rovina trávníku, aby brankář měl pro výkop opět rovinu. Výměna je rychlá, takže možné poškození lze snadno opravit v průběhu poločasu. Základem je stejná hloubka. Nakonec lehce poklepeme nový trávník. Oprava je dokončena v několika minutách.

LineMarking - lajnování

Výhodou tohoto stroje je, že tlak v trysce je konstantní. Perfektně rovnou čáru lze dosáhnout pouze za pomoci lajnovacího provázku, který je umístěn na venkovní straně lajny. S lajnovacím kolečkem jedeme po vnitřní straně provázku a na lajnu nesmíme šlapat, aby se barva nepřenášela na vaše boty.

Irrigation – zavlažování

Většina postřikovačů v dnešních stadionech jsou umístěny uvnitř hřiště, avšak starší systémy, které umísťují postřikovače mimo hřiště, mohou být i nadále výhodné protože mohou pomoci překonávat vítr na stadionech; vítr na stadionech může být velkým problémem, neboť omezuje správné pokrývání mezi jednotlivými postřikovači. Na našem hřišti máme 12 postřikovačů mimo hřiště a tři jsou přenášeny do středu plochy, k těmto se přivádí voda hadicí ze strany hřiště. Systém zajišťuje, že máme pravidelný rozptyl; dokonce i v rozích máme dodatečné postřikovače, takže vítr nemůže narušovat zálivku.

V budově stadionu je umístěno ovládání našeho systému, jenž já považuji za Rolls Royce v závlaze. Programy může groundsman měnit podle potřeby. Další důležitou úlohu, kterou dnes voda v moderním fotbalu hraje, je to, že může zdůraznit přesnou a rychlou hru na povrchu trávníku. Groundsman může tedy nastavit systém tak, aby 30-45 minut před zápasem zakropil hrací plochu, takže pohyb míče po hřišti je rychlejší, což většina dnešních i trenérů preferuje. Typická dávka kropení hřiště v průběhu vegetační sezóny si vyžádá 4-5 tisíc litrů na jednu zálivku. Většina groundsmanů využívá metodu „trochu a často“ raději než zakropení velké dávky najednou; rozdíl ve hře však může činit už i jen několik set litrů vody. Některé moderní stadiony využívají dešťové vody, která se zachycuje na střeše stadionu a je odváděna do nádrží.

Home - závěr

Na tomto sedadle obvykle sedí trenér mužstva. Považuji za důležité, aby správce hřiště měl s trenérem mužstva dobré vztahy. Trenér musí vždy mít pocit, že hráči mohou na trávníku hrát co nejlépe; takže je na mě, aby hráči měli vždy to nejlepší, aby si mohli přesně a spolehlivě přihrávat, a aby diváci měli ty nejlepší zážitky.

Doporučuji každému groundsmanovi, aby svého trenéra skutečně dobře poznal tím, že s ním bude spolupracovat. My víme, jaká je výška kosení, víme kolik vody aplikovat. Víme, že musíme pracovat společně a naše pracovní vztahy musí být funkční.

Dnes jsme se podívali na mnohé aspekty údržby hřiště. Bylo mi potěšením se s vámi podělit o své znalosti a těším se, že vás jednoho dne uvidím na stadionu Ipswich Town FC.